EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 20.5.2020
COM(2020) 511 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Kroatian vuoden 2020 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kroatian vuoden 2020 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Kroatian vuoden 2020 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kroatian vuoden 2020 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Komissio hyväksyi 17 päivänä joulukuuta 2019 vuotuisen kestävän kasvun strategian, mikä aloitti vuoden 2020 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan julistuksen. Komissio hyväksyi 17 päivänä joulukuuta 2019 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella myös varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Kroatia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.

(2) Kroatiaa koskeva vuoden 2020 maaraportti [3]julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2020. Siinä arvioitiin Kroatian edistymistä neuvoston 9 päivänä heinäkuuta 2019 hyväksymien maakohtaisten suositusten[4] noudattamisessa, aiempina vuosina

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 510 final.
[4] EUVL C 301, 5.9.2019, s. 117.

annettujen suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu, jonka tulokset julkaistiin samaten 26 päivänä helmikuuta 2020. Komissio päätteli analyysinsa perusteella, että Kroatian makrotaloudessa on epätasapainoja, jotka liittyvät julkisen, yksityisen ja ulkomaisen velan suureen määrään tilanteessa, jossa potentiaalinen kasvu on heikkoa.

(3) Maailman terveysjärjestö julisti 11 päivänä maaliskuuta 2020 covid-19-epidemian virallisesti maailmanlaajuiseksi pandemiaksi. Pandemia on kansalaisten, yhteiskuntien ja talouden kannalta vakava kansanterveysuhka. Se asettaa kansalliset terveydenhuoltojärjestelmät kovan paineen alaisiksi, vahingoittaa globaaleja toimitusketjuja, heiluttaa rahoitusmarkkinoita, häiritsee kulutuskysyntää ja vaikuttaa kielteisesti useilla eri aloilla. Se uhkaa ihmisten työpaikkoja ja toimeentuloa sekä yritysten liiketoimintaa. Pandemia on aiheuttanut merkittävän talouden häiriön, jolla on jo vakavia vaikutuksia Euroopan unionissa. Komissio antoi 13 päivänä maaliskuuta 2020 tiedonannon[5], jossa kehotetaan toteuttamaan kriisin talousvaikutusten lieventämiseksi koordinoituja taloudellisia toimia, joihin osallistuvat kaikki kansallisen ja unionin tason toimijat.

(4) Useat jäsenvaltiot ovat julistaneet hätätilan tai ottaneet käyttöön hätätoimenpiteitä. Hätätoimenpiteiden olisi oltava ehdottoman oikeasuhteisia, välttämättömiä, ajallisesti rajoitettuja ja eurooppalaisten ja kansainvälisten normien mukaisia. Niihin olisi sovellettava demokraattista valvontaa ja riippumatonta laillisuusvalvontaa.

(5) Komissio antoi 20 päivänä maaliskuuta 2020 tiedonannon vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen aktivoinnista[6]. Lauseke, josta säädetään asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdassa, 6 artiklan 3 kohdassa, 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklan 3 kohdassa sekä asetuksen (EY) N:o 1467/97 3 artiklan 5 kohdassa ja 5 artiklan 2 kohdassa, helpottaa finanssipolitiikan koordinointia talouden vakavan taantuman yhteydessä. Tiedonannossaan komissio oli neuvoston kanssa samaa mieltä siitä, että kun otetaan huomioon odotettavissa oleva covid-19-epidemian aiheuttama vakava talouden taantuma, tämänhetkiset olosuhteet mahdollistavat lausekkeen aktivoinnin. Jäsenvaltioiden valtiovarainministerit yhtyivät komission arvioon 23 päivänä maaliskuuta 2020. Yleisen poikkeuslausekkeen aktivoiminen mahdollistaa tilapäisen poikkeamisen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta edellyttäen, että tämä ei vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä. Korjaavan osion osalta neuvosto voi myös päättää komission suosituksesta hyväksyä tarkistetun julkisen talouden kehityspolun. Yleinen poikkeuslauseke ei keskeytä vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisia menettelyjä. Se antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden poiketa niistä julkista taloutta koskevista vaatimuksista, joita tavallisesti sovellettaisiin, ja samalla komissiolla ja neuvostolla on mahdollisuus toteuttaa tarvittavat politiikan koordinointitoimenpiteet vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa.

(6) On toimittava herkeämättä, jotta voidaan rajoittaa ja hillitä pandemian leviämistä, parantaa kansallisten terveydenhuoltojärjestelmien selviytymiskykyä, lieventää sosioekonomisia seurauksia toteuttamalla yrityksille ja kotitalouksille suunnattuja tukitoimia ja varmistaa, että työpaikoilla on asianmukaiset terveys- ja turvallisuusolosuhteet, kun taloudellista toimintaa käynnistetään uudelleen. Unionin olisi hyödynnettävä käytettävissään olevia välineitä kaikilta osin tukeakseen

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

jäsenvaltioiden toimia näillä osa-alueilla. Samaan aikaan jäsenvaltioiden ja unionin olisi yhdessä valmisteltava toimenpiteitä, joita tarvitaan, jotta yhteiskunnassa ja taloudessa voidaan palata normaaliin ja jotta päästään takaisin kestävään kasvuun. Toimenpiteissä olisi otettava huomioon muun muassa vihreä siirtymä ja digitaalinen muutos ja hyödynnettävä kaikki kriisistä saadut kokemukset.

(7) Covid-19-kriisi on korostanut sisämarkkinoiden tarjoamaa joustavuutta sopeutua poikkeuksellisiin tilanteisiin. Poikkeustoimenpiteet, jotka estävät sisämarkkinoita toimimasta normaalisti, on kuitenkin poistettava heti, kun ne eivät enää ole välttämättömiä. Näin voidaan varmistaa nopea ja sujuva siirtyminen elpymisvaiheeseen sekä palauttaa tavaroiden, palveluiden ja työntekijöiden vapaa liikkuvuus. Vallitseva kriisi on osoittanut, että terveydenhuoltoalalla tarvitaan kriisivalmiussuunnitelmia, joihin kuuluvat muun muassa parannetut hankintastrategiat, monipuoliset toimitusketjut ja välttämättömien tarvikkeiden strategiset varastot. Niillä on tärkeä merkitys laadittaessa laajempia kriisivalmiussuunnitelmia.

(8) Jotta jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön kaikki Euroopan rakenne- ja investointirahastojen käyttämättä olevat varat lieventääkseen covid-19-pandemian poikkeuksellisia vaikutuksia, unionin lainsäätäjä on jo tehnyt muutoksia lainsäädäntökehyksiin[7]. Näillä muutoksilla lisätään joustavuutta sekä yksinkertaistetaan ja virtaviivaistetaan menettelyjä. Lisäksi jäsenvaltiot voivat tilivuonna 2020–2021 kassavirtapaineiden vähentämiseksi hyödyntää 100 prosentin yhteisrahoitusosuutta unionin talousarviosta. Kroatiaa kannustetaan hyödyntämään näitä mahdollisuuksia kaikilta osin, jotta se voi auttaa niitä yksittäisiä henkilöitä ja aloja, joihin haasteet eniten vaikuttavat.

(9) Pandemian sosioekonomiset seuraukset ovat todennäköisesti huomattavat, ja ne jakautuvat epätasaisesti Kroatian eri alueiden välillä erilaisen erikoistumisen vuoksi. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti rannikkoalueisiin ja saariin, jotka ovat hyvin riippuvaisia matkailusta. Sen vuoksi tämänhetkinen tilanne edellyttää kohdennettuja toimia.

(10) Kroatia toimitti vuoden 2020 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2020 lähentymisohjelmansa 30 päivänä huhtikuuta 2020. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

(11) Kroatiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja velkasääntöä.

(12) Vuoden 2020 lähentymisohjelmassa hallitus ennakoi julkisen talouden rahoitusaseman, joka vuonna 2019 oli 0,4 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen, heikkenevän 6,8 prosentin alijäämään vuonna 2020 ja sen jälkeen kohenevan

---

[7] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/460, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2020, asetusten (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013 ja (EU) N:o 508/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse erityistoimenpiteistä, jotta saataisiin liikkeelle investointeja jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmiin ja muille talouden aloille covid-19:n puhkeamisen vastatoimena (Koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite) (EUVL L 99, 31.3.2020, s. 5) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/558, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2020, asetusten (EU) N:o 1301/2013 ja (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse erityistoimenpiteistä, joilla voidaan tarjota poikkeuksellista joustavuutta Euroopan rakenne- ja investointirahastojen käyttöön covid-19:n puhkeamisen vastatoimena (EUVL L 130, 24.4.2020, s. 1).

2,4 prosentin alijäämään suhteessa BKT:hen vuonna 2021. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen supistui 73,2 prosenttiin vuonna 2019, mutta vuoden 2020 lähentymisohjelman mukaan sen odotetaan kasvavan 86,7 prosenttiin vuonna 2020. Covid-19-pandemiaan liittyvä suuri epävarmuus vaikuttaa makrotalouden ja julkisen talouden näkymiin.

(13) Kroatia on covid-19-pandemian seurauksena toteuttanut osana unionin koordinoitua lähestymistapaa budjettitoimenpiteitä terveydenhuoltojärjestelmänsä kapasiteetin lisäämiseksi, pandemian hillitsemiseksi ja avun tarjoamiseksi niille ihmisille ja yrityksille, joihin kriisi on erityisesti vaikuttanut. Vuoden 2020 lähentymisohjelman mukaan kyseiset budjettitoimenpiteet ovat 2,8 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kaksi tärkeintä toimenpidettä ovat yrityksille työntekijöiden palveluksessa pitämisestä maksettava tuki ja eniten kärsineille yrityksille myönnetyt verovapautukset. Lisäksi Kroatia on hyväksynyt toimenpiteitä, joilla ei ole suoraa vaikutusta julkiseen talouteen mutta joilla tuetaan yritysten maksuvalmiutta. Vuoden 2020 lähentymisohjelmassa niiden arvioidaan olevan 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Näihin toimenpiteisiin kuuluvat henkilö- ja yritystuloverojen ja sosiaaliturvamaksujen lykkäykset. Kroatian toteuttamat toimenpiteet ovat kaiken kaikkiaan niiden suuntaviivojen mukaisia, jotka komissio on antanut covid-19-epidemian johdosta toteutettavia koordinoituja taloudellisia toimia koskevassa tiedonannossaan. Toteuttamalla nämä toimenpiteet täysimääräisesti ja – sitten kun taloustilanne sen sallii – palauttamalla finanssipolitiikan tavoitteeksi maltillisella tasolla olevan julkisen talouden rahoitusaseman saavuttaminen keskipitkällä aikavälillä edistetään julkisen talouden kestävyyden säilymistä keskipitkällä aikavälillä.

(14) Komission kevään 2020 talousennusteen perusteella Kroatian julkisen talouden rahoitusaseman ennustetaan olevan –7,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020 ja –2,2 prosenttia vuonna 2021 olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana. Julkisen talouden velan ennustetaan olevan 88,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020 ja supistuvan 83,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2021.

(15) Komissio antoi 20 päivänä toukokuuta 2020 perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen, koska Kroatian ennakoidaan vuonna 2020 ylittävän alijäämän viitearvon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kaiken kaikkiaan analyysi viittaa siihen, että perussopimuksessa ja asetuksessa (EY) N:o 1467/1997 määriteltyä alijäämäkriteeriä ei noudateta.

(16) Vastauksena pandemiaan Kroatia toteutti nopeasti kauaskantoisia toimenpiteitä kansalaistensa suojelemiseksi ja viruksen leviämisen hillitsemiseksi. Pandemia ja siihen liittyvät rajoitustoimenpiteet aiheuttivat vakavia häiriöitä liiketoiminnalle, millä oli kielteisiä vaikutuksia työmarkkinoihin. Komission ennusteen mukaan reaalisen BKT:n arvioidaan supistuvan 9,1 prosenttia vuonna 2020 ja elpyvän 7,5 prosenttia vuonna 2021, kun taas työttömyysasteen ennustetaan nousevan 10,2 prosenttiin vuonna 2020 ja laskevan 7,4 prosenttiin vuonna 2021. Matkailualaan, joka muodostaa erittäin merkittävän osan Kroatian taloudesta, kohdistuu vakavia vaikutuksia. Samaan aikaan Kroatian oli myös käsiteltävä Zagrebissa 22 päivänä maaliskuuta 2020 tapahtuneen suuren maanjäristyksen vaikutuksia. Talouteen kohdistuvien kielteisten vaikutusten lieventämiseksi Kroatia toteutti kunnianhimoisia toimenpiteitä, joihin kuuluivat palkkatukitoimenpiteet, vapautukset veroista ja sosiaaliturvamaksuista ja niiden lykkäykset, pk-yritysten tukeminen, vientivakuutusten lisätakuut ja lainojen maksuaikojen lykkääminen sekä matkailua ja muita kriisistä paljon kärsineitä aloja koskevat erityistoimenpiteet.

(17) Covid-19-epidemia koettelee Kroatian terveydenhuoltojärjestelmän selviytymiskykyä. Vaikka terveydenhuoltopalvelujen saatavuus on Kroatiassa yleisesti ottaen hyvä, täyttämättömät lääketieteelliset tarpeet ovat etäisyyksien vuoksi unionin suurimpia. Terveydenhuollon työntekijöiden ja palvelujen tasapainoisempi maantieteellinen jakautuminen helpottaisi terveyspalvelujen saatavuutta. Kroatian terveyspalveluja koskevassa vastuunjaossa keskushallinnon ja piirikuntien viranomaisten välillä on parantamisen varaa. Keskushallinnon on katettava piirikuntien omistamien sairaaloiden velat, mutta sillä on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden hallinnointiin. Keskushallinnon ja piirikuntien tiiviimpi yhteistyö on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan varmistaa kriittisten lääkinnällisten tuotteiden saatavuus ja toteuttaa toimia covid-19-pandemian leviämisen rajoittamiseksi. Sähköisen terveydenhuollon välineiden avulla voidaan vähentää terveydenhuollon työntekijöiden ja potilaiden välisiä suoria yhteyksiä, mikä vähentää myös infektioriskiä. Sähköisten lääkemääräysten käyttö on yleistä, mutta hyvin pieni osa lähetteistä ja terveystiedoista on digitaalisia.

(18) Talouden taantuman vuoksi työnantajilla on vaikeuksia maksaa palkkoja, minkä odotetaan lisäävän työttömyyttä ja köyhyyttä sekä johtavan entistä suurempiin alueellisiin eroihin. Aktiivisiin työmarkkinapoliittisiin toimenpiteisiin osallistuminen on perinteisesti ollut hyvin vähäistä, mutta nykytilanteessa tällaisten ohjelmien merkitys kasvaa. Jotta voitaisiin tukea työnantajia ja minimoida irtisanomisten määrä, tällaisia toimenpiteitä, samoin kuin muita aikasidonnaisia tukijärjestelmiä, erityisesti työajan lyhentämisjärjestelyjä, olisi tehostettava. Lyhyellä aikavälillä näiden toimenpiteiden avulla säilytetään työpaikkoja, mutta myös keskipitkällä aikavälillä työmarkkinoiden tarpeiden ennakointia voidaan parantaa elpymisvaiheessa. Kroatian julkisen työvoimapalvelun olisi tehostettava pyrkimyksiään tukea työvoimaa asianmukaisten taitojen (esim. digitaalisten taitojen) kehittämisessä, työvoimaan kuulumattoman väestön tavoittamista koskevien strategioiden kehittämisessä ja pimeän työn torjunnassa. Työttömyyskorvaus ei tarjoa turvaverkkoa irtisanotuille työntekijöille, koska sekä sen kattavuus että riittävyys ovat heikot. Vähimmäistoimeentulotuen mahdollisuudet vähentää köyhyyttä arvioidaan niin ikään heikoiksi, kun otetaan huomioon köyhien ja sosiaalisesti syrjäytyneiden suuri määrä, alueelliset erot sekä ikään, sukupuoleen ja vammaisuuteen liittyvät riskitekijät.

(19) Internetyhteyksien luotettavuus herättää huolta. Kroatiassa kotitalouksilla ei ole yleensä nopeaa internetyhteyttä kotona. Noin 70 prosentilla kotitalouksista on kiinteä laajakaista, ja vain 6 prosentilla on vähintään 100 Mbps:n kiinteä laajakaista. Tämä saattaa erityisesti maaseutualueilla estää etätyön ja etäoppimisen, erityisesti heikommassa asemassa olevien ryhmien, kuten vähäosaisista perheistä olevien opiskelijoiden tai vammaisten, keskuudessa. Nämä ryhmät ovat vaarassa syrjäytyä äkillisestä siirtymisestä digitaalisoituneempaan yhteiskuntaan. Digitaaliteknologiaa hyödyntäviä vaihtoehtoisia työjärjestelyjä olisi tehostettava tiiviissä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa, sillä etätyötä tekevien työntekijöiden osuus (6–7 %) on vain puolet EU:n keskiarvosta.

(20) Työvoimapula on vaikuttanut jatkuvasti joihinkin talouden aloihin pääasiassa osaamisvajeen vuoksi. Edistämällä riittävien taitojen, myös digitaalisten taitojen, hankkimista peruskoulutuksen aikana ja myöhemmin uudelleen- ja täydennyskoulutuksella voitaisiin lisätä tuottavuutta ja kuroa umpeen osaamisvajetta. Koulutusjärjestelmän laatua ja osallistavuutta on parannettava kaikilla tasoilla, ja opetussuunnitelmien uudistamista on jatkettava. Digitaalisen koulutuksen käyttöönotto on jo osoittanut arvonsa tässä kriisissä. Digitaalisen koulutuksen infrastruktuuria ja

materiaalia sekä opettajien, oppilaiden ja aikuisten digitaalisia taitoja on kehitettävä edelleen.

(21) Kroatian olisi tuettava luotto- ja muun rahoituksen, myös muun kuin pankkirahoituksen, jatkuvaa saantia sellaisille elinkelpoisille lainanottajille, joihin kriisi on vaikuttanut kielteisesti. Kroatia on ottanut käyttöön useita pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yrityksiä) koskevia kannustin- ja tukijärjestelmiä. Olisi jatkettava toimia nopean ja jatkuvan maksuvalmiustuen antamiseksi yrityksille lainojen ja takausten, erityisesti valtiontakausten, avulla keskittyen pk-yrityksiin, jotta voidaan selviytyä kriisistä ja helpottaa elpymistä. Kroatiassa yritykset ovat erittäin riippuvaisia pankkilainoista ja kassavirrasta rahoitustarpeidensa täyttämiseksi. Pankkijärjestelmää olisi tuettava takauksilla, joilla luodaan uusia rahoitusmahdollisuuksia pk-yrityksille ja parannetaan rahoituksen saantia. Näitä toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon pankkialan häiriönsietokyky. Veroista ja sosiaaliturvamaksuista vapauttaminen ja niitä koskevien maksulykkäysten salliminen on myös auttanut parantamaan yritysten maksuvalmiutta.

(22) Hallinnollisia rasitteita ja sääntelyrajoituksia on pyritty jälleen vähentämään. Yritysten toimintaa yleensä haittaa kuitenkin edelleen suuri sääntely- ja hallintorasitus, joka liittyy esimerkiksi lupiin, raportointivaatimuksiin ja verotusmenettelyihin. Hallinnollisten ja taloudellisten rasitteiden tunnistaminen etenee sidosryhmien kuulemisten ja asiaa koskevan verkkosivuston kautta, ja käyttöön otetaan toimenpiteitä raskaimpien velvoitteiden vähentämiseksi. Myös ammatteihin pääsyn ja ammatin harjoittamisen sujuvuuden varmistaminen yksinkertaistamalla sääntelykehyksiä ja niihin liittyviä hallinnollisia menettelyjä on ratkaisevan tärkeää erityisesti pk-yrityksille ja mikroyrityksille, myös yksityisille ammatinharjoittajille. Veronluonteisia maksuja on tarkistettu, ja hallitus hyväksyi ensimmäisen toimintasuunnitelman toukokuussa 2020.

(23) Talouden elpymisen edistämiseksi on tärkeää aikaistaa toteutusvalmiita julkisia investointihankkeita ja edistää yksityisiä investointeja, myös uudistusten avulla. Kroatian olisi kannustettava investoimaan kasvua edistäviin aloihin ja edistettävä vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta. Nykyaikainen ja vankka digitaalinen infrastruktuuri on avainasemassa julkishallinnon ja yritysten digitaalisessa muutoksessa. Digitaalinen muutos edellyttää investointeja erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin, mukaan lukien 5G. Investoinneilla olisi tuettava Kroatian kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa esitettyjä hiilestä irtautumista ja energiasiirtymää koskevia tavoitteita. Kroatialla on mahdollisuus investoida erityisesti kestävään kaupunki- ja rautatieliikenteeseen, energiatehokkuuteen, uusiutuviin energialähteisiin ja ympäristöinfrastruktuuriin. Lisäksi Kroatia on vesi- ja jätehuollon osalta huomattavasti jäljessä EU:n keskiarvosta, ja investoinnit ovat tarpeen Kroatian talouskehityksen ylläpitämiseksi. Oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa koskeva ohjelmasuunnittelu kaudeksi 2021–2027 voisi auttaa Kroatiaa vastaamaan joihinkin haasteisiin, joita siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen aiheuttaa, erityisesti maaraportin liitteen D kattamilla alueilla. Näin Kroatia voisi hyödyntää rahastoa parhaalla mahdollisella tavalla.

(24) Kroatian julkishallinto on EU:n keskiarvoa tehottomampi. Heikot valmiudet suunnitella ja toteuttaa politiikkoja ja hankkeita haittaavat tehokkuutta ja nopeutta, kuten kriisin aikana on käynyt ilmeiseksi rakenne- ja investointirahastojen täytäntöönpanossa, joka tarjoaa Kroatialle tärkeän tilaisuuden lieventää kriisin seurauksia ja tukea talouden elpymistä. Uuden strategisen suunnittelujärjestelmän ja ilmoitetun kansallisen kehittämisstrategian täytäntöönpano ei edisty. Lisäksi

julkishallinto on alueellisesti hyvin hajanainen eivätkä vastuut ja resurssit ole paikallistasolla tasapainossa. Tämä vaikuttaa osaltaan eri puolilla maata tarjottavien julkisten palvelujen epätasaiseen laatuun ja lisää hallinnollisia kustannuksia.

(25) Huomattavat käsittelyruuhkat ja pitkälliset menettelyt siviili- ja kauppatuomioistuimissa vaikuttavat edelleen liiketoimintaympäristöön ja maksukyvyttömyystapausten tehokkaaseen ratkaisemiseen, kun taas rikosoikeuden laatuun ja tehokkuuteen liittyvät haasteet haittaavat talous- ja rahoitusrikosten torjuntaa. Vanhimpia vireillä olevia oikeustapauksia on saatu ratkaistua ja sähköisen viestinnän käyttö tuomioistuimissa on edistynyt, mutta parantamisen varaa on edelleen.

(26) Vaikka näissä suosituksissa keskitytään pandemian sosioekonomisten vaikutusten korjaamiseen ja talouden elpymisen helpottamiseen, neuvoston 9 päivänä heinäkuuta 2019 hyväksymät vuoden 2019 maakohtaiset suositukset koskevat kuitenkin myös uudistuksia, jotka ovat keskipitkän ja pitkän aikavälin rakenteellisiin haasteisiin vastatessa olennaisia. Kyseiset suositukset ovat edelleen ajankohtaisia, ja niiden seuraamista jatketaan talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä koko ensi vuoden. Tämä koskee myös investointeihin liittyvästä talouspolitiikasta annettuja suosituksia. Viimeksi mainitut suositukset olisi otettava huomioon vuoden 2020 jälkeisessä koheesiopolitiikan rahoituksen strategisessa ohjelmasuunnittelussa, kriisiä lieventävät toimenpiteet ja ulospääsystrategiat mukaan lukien.

(27) Kroatian rahoitussektori on hyvin pääomitettu ja kannattava, ja pankkialan omaisuuserien laatu on parantunut viime vuosina. Rahoituslaitoksiin kohdistuu kuitenkin todennäköisesti jonkin verran paineita, kun otetaan huomioon riskit, jotka liittyvät covid-19-kriisistä eniten kärsiviin aloihin. Kroatia on ottanut käyttöön toimenpiteitä, joilla lievennetään rajoitustoimenpiteiden kielteisiä vaikutuksia yrityksiin. On ratkaisevan tärkeää, että nämä toimenpiteet ovat väliaikaisia, että ne liittyvät tiukasti epidemiaan ja että ne auttavat taloudellisissa vaikeuksissa olevia yrityksiä palauttamaan elinkelpoisuutensa. Tällainen lähestymistapa tukee yrityksiä heikentämättä Kroatian edistymistä rahoitusalan vakauden parantamisessa.

(28) On erittäin tärkeää jatkaa korruption ehkäisemistä ja seuraamusten langettamista koskevien puitteiden lujittamista, jotta voidaan varmistaa elpyminen covid-19-kriisin jälkeen ja saavuttaa varojen ja resurssien tehokas, vastuullinen ja avoin jakaminen. Vaikka useat toimintasuunnitelmat on pantu osittain täytäntöön, korruptioon ja eturistiriitoihin liittyvät kysymykset ovat edelleen yleisiä yrityksissä. Julkisten varojen avoimen ja tehokkaan käytön varmistamiseksi tarvitaan lisätoimia korruption ehkäisemistä ja seuraamusten langettamista koskevan kehyksen lujittamiseksi. Korruption ehkäisemiseen ja seuraamusten langettamiseen tarvitaan tehokkaampia välineitä, etenkin paikallistasolla. On edelleen tarpeen tehostaa paikallisten virkamiesten ja paikallisten julkisten yritysten nimitettyjen henkilöiden valvontamekanismeja sekä varmistaa, että eturistiriitoja käsittelevä komissio voi täyttää keskeisen ennaltaehkäisevän tehtävänsä. Avoimuutta lisäävien aloitteiden, kuten tuomareiden ja syyttäjien omaisuuden julkistamisen, toteutuksen odotetaan käynnistyvän vuonna 2020.

(29) Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso tarjoaa unionissa puitteet talous- ja työllisyyspolitiikan jatkuvalle koordinoinnille, jolla voidaan edistää kestävää taloutta. Jäsenvaltiot ovat vuoden 2020 kansallisissa uudistusohjelmissaan arvioineet edistymistä Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Varmistamalla, että jäljempänä esitettyjä suosituksia noudatetaan

kaikilta osin, Kroatia edistää kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja yhteisiä pyrkimyksiä varmistaa kilpailukykyinen kestävyys unionissa.

(30) Komissio on vuoden 2020 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Kroatian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2020 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2020 lähentymisohjelman ja vuoden 2020 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Kroatialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Kroatian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.

(31) Neuvosto on tutkinut vuoden 2020 lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto[8] ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(32) Neuvosto on tutkinut vuoden 2020 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2020 lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Näissä suosituksissa otetaan huomioon tarve puuttua pandemiaan ja helpottaa talouden elpymistä ensimmäisenä välttämättömänä askeleena epätasapainojen korjaamiseksi. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut suositukset, joilla puututaan suoraan komission havaitsemiin makrotalouden epätasapainoihin, ilmenevät suosituksista 1, 2, 3 ja 4,

SUOSITTAA, että Kroatia toteuttaa vuosina 2020 ja 2021 toimia, joilla se

1. toteuttaa yleisen poikkeuslausekkeen huomioon ottaen kaikki tarvittavat toimenpiteet pandemian torjumiseksi, talouden ylläpitämiseksi ja alkavan elpymisen tukemiseksi; harjoittaa taloustilanteen salliessa finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä ja varmistaa velkakestävyys samalla kun lisätään investointeja; parantaa terveydenhuoltojärjestelmän selviytymiskykyä; edistää terveydenhuollon työntekijöiden ja palvelujen tasapainoista maantieteellistä jakautumista, tiiviimpää yhteistyötä hallinnon kaikkien tasojen välillä ja investointeja sähköiseen terveydenhuoltoon;

2. vahvistaa työmarkkinatoimenpiteitä ja -instituutioita ja parantaa työttömyysetuuksien ja vähimmäistulojärjestelmien riittävyyttä; parantaa digitaalisen infrastruktuurin ja digitaalisten palvelujen saatavuutta; edistää taitojen hankkimista;

3. jatkaa toimenpiteitä, joilla tarjotaan likviditeettiä pienille ja keskisuurille yrityksille ja itsenäisille ammatinharjoittajille; vähentää edelleen veronluonteisia maksuja ja rajoituksia tavara- ja palvelumarkkinoiden sääntelyssä; aikaistaa toteutusvalmiita julkisia investointihankkeita ja edistää yksityisiä investointeja talouden elpymisen vaalimiseksi; keskittää investoinnit vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen, erityisesti ympäristöinfrastruktuuriin, kestävään kaupunki- ja rautatieliikenteeseen, puhtaaseen ja tehokkaaseen energian tuotantoon ja käyttöön sekä nopeaan laajakaistaan;

[8] Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4. parantaa julkishallinnon valmiuksia ja tehokkuutta suunnitella ja toteuttaa julkisia hankkeita ja politiikkoja keskus- ja paikallistasolla; parantaa oikeuslaitoksen tehokkuutta.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja